

Delft, 19 december 2024

Geachte minister Bruins,

Namens DOK, de bibliotheek van Delft, reageren we graag op de internetconsultatie over de aanpassing van de Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen. Blij zijn we met de inspanningen van u, uw ministerie en de Tweede Kamer om het bibliotheekwerk te versterken. Dat voelt als erkenning en waardering voor de onmisbare functie van openbare bibliotheken.

Tegelijkertijd zien we dat de concept-wet verbetering behoeft. De manier waarop de zorgplicht nu in de wet beschreven staat, zal, zo vrezen wij, averechts werken. In uw wetsvoorstel pleit u nu voor minimaal één bibliotheekvoorziening die minimaal vijftien uur open is. Wij onderschrijven de woorden van de Vereniging van Openbare Bibliotheken dat er een reëel risico is dat deze ondergrens zal leiden tot een afbraak van het bibliotheeknetwerk en dus minder Nederlanders die toegang hebben tot een volwaardige bibliotheekvoorziening.

Een volwaardige, robuuste en toekomstbestendige bibliotheekvoorziening is een bibliotheek die op meerdere plekken in het verzorgingsgebied actief is en ruime openingstijden heeft. Zodat inwoners wanneer het hen past gebruik kunnen maken van de bibliotheek in plaats van wanneer het de bibliotheek past.

De ondergrens die nu in uw conceptwet is opgenomen, kan gemeenten legitimeren om minder middelen beschikbaar te stellen voor de bibliotheek. Dat zal tot verschraling van het bibliotheekwerk leiden en ervoor zorgen dat minder inwoners gebruik maken van de bibliotheek.

Dat zullen we uitleggen aan de hand van de situatie in Delft, een compacte en dichtbevolkte stad. Op dit moment hebben we in Delft twee vestigingen: een centrumvestiging en een wijkvestiging in de wijk Buitenhof, een wijk die deel uit maakt van het Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid.

Mensen in minder krachtige wijken, zoals Buitenhof, komen niet zomaar naar het centrum van de stad en al helemaal niet naar de centrumvestiging van de bibliotheek. Heel bewust heeft DOK zich daarom ingespannen, ook in financieel lastiger tijden, om de wijkvestiging in Buitenhof open te houden en hebben we dankzij de SPUK-regeling nu de openingstijden kunnen uitbreiden. En kunnen we in 2025 ook een nieuwe vestiging in de wijk Tanthof openen (eveneens deel uitmaken van het Nationaal Programma).

Deze vestigingen zijn broodnodig. Onze inwoners hebben er behoefte aan. Delft heeft een fors aandeel aan mensen met een kleine portemonnee die elke dag moeite doen om het hoofd boven water te houden én veel inwoners, jong en oud, willen geholpen worden met het leren van de taal, het leren van rekenen, het opdoen van andere basisvaardigheden en het vinden van het juiste boek. In onze vestiging in Buitenhof zijn we sinds kort zelfs 's avonds open. Vanuit een initiatief van de buurt kunnen kinderen en jongeren 's avonds huiswerk maken in de vestiging en rustig studeren.

Het laat de kracht van een netwerk van vestigingen van de bibliotheek zien. De bibliotheek altijd vlakbij en ruim open, betekent dat verschillende groepen inwoners (jongeren, studenten, ouderen) ieder op hun eigen tijd een plek om de hoek hebben waar ze terecht kunnen. En niet zelden gaat het hier om kwetsbare groepen inwoners die zonder bibliotheek in de buurt nergens anders terecht kunnen.

En dan hebben we het nog niet eens gehad over het stimuleren van leesplezier. Bijzonder belangrijk. Waar scholen en bibliotheken zich samen voor inzetten. Ook voor de doorlopende leeslijn van 0-100 jaar is een bibliotheekvestiging dichtbij belangrijk. DOK heeft op bijna alle Delftse scholen een Vindplaats (onze vertaling van de Bibliotheek op School) en in ons leesbevorderingsprogramma voor de leerlingen is het essentieel dat er een bibliotheekvestiging in de buurt is met ruime openingstijden. De schoolbibliotheek leidt kinderen naar de vestiging en samen zorgen ze ervoor dat het gezin betrokken wordt bij het lezen. Alleen dan gaat de leesvaardigheid écht groeien.

Het uitgangspunt van den nieuwe wet moet zijn dat dat alle Nederlanders binnen een redelijke afstand toegang hebben tot een bibliotheekvoorziening, die wordt verzorgd door de lokale bibliotheek, en voor eenieder fysiek en digitaal toegankelijk is. Wij pleiten er daarom voor om expliciet in de wet op te nemen dat dit onderdeel wordt van het meerjarenplan dat gemeente en bibliotheek samen moeten opstellen (passend bij de omvang, dichtheid en samenstelling van de bevolking). Er is hiervoor een normenkader opgesteld, wij zouden de normen die daarin genoemd worden explicieter in de wet verankerd willen zien.

Bij DOK zien we elke dag welke impact we als bibliotheek hebben in de stad, of het nu gaat om lezen, ontmoeten of het leren van basisvaardigheden. Het feit dat de wet aangepast wordt is een unieke kans om de positie van de bibliotheek nog verder te verankeren in de samenleving, zodat we samen mogelijk kunnen maken dat echt iedereen kan groeien.

Met hartelijke groet,

Yuri Matteman
directeur-bestuurder